

Op een spandoek staat: 'Leiden is Georgeous'

Aan buitenlandse bezoeken van staatshoofden gaat meestal een lange voorbereiding vooraf. Maar het eerste bezoek van een zittende Amerikaanse president moest in een paar weken geregeld. „Ik kreeg te horen: de burgemeester regelt het bezoek aan Leiden. Ik heb gelijk mijn vakantie afgezegd.”

Fred Sengers

Leiden ■ Het is maandag 17 juli 1989 als de Leidse binnenstad op zijn kop staat vanwege het bezoek van George H.W. Bush. Nooit eerder heeft een zittende Amerikaanse president ons land aangedaan, maar toenmalig premier Ruud Lubbers heeft hem overtuigd zijn Europese bezoek aan Hongarije en Frankrijk met 24 uur te verlengen.

Het schema is zo krap dat het geen staatsbezoek mag heten; want daarvoor is een bezoek aan de hoofdstad noodzakelijk. Bush zal 's ochtends in Den Haag met de Nederlandse regering overleggen. Einde middag is er een ontmoeting met vertegenwoordigers van de Amerikaanse gemeenschap in Nederland. 's Avonds een diner op Paleis Noordeinde met koningin Beatrix. In de middag, zo is besloten, zal Bush Leiden aandoen, waar juist het Pilgrim Fathers-jaar wordt gevierd.

Geheimzinnig

Zo weinig tijd er op de dag zelf is, zo mogelijk nog krappere is de voorbereidingstijd. „Vijf weken tevoren werd ik gebeld door toenmalig burgemeester Cees Goekoop of ik op zaterdag naar de Pieterskerk wilde komen. Hij deed heel geheimzinnig”, herinnert Hein van Woerden zich. Hij was in 1989 hoofd bureau externe betrekkingen en kabinet van de gemeente Leiden en als zodanig verantwoordelijk voor belangrijke inkomende bezoeken. „De directeur van de Pieterskerk Ton Boon was ook opgetrommeld. Op eens komen er dertig, veertig Amerikanen binnenstormen. Toen was het: de burgemeester regelt het bezoek aan Leiden. Ik heb gelijk mijn vakantie afgezegd. Uiteindelijk zijn we met een klein team dag en nacht in touw geweest.”

In de praktijk moet Van Woerden veel zelf doen: een inhoudelijk programma maken en alle uitnodigingen handmatig versturen. „Ik kreeg een kaartenbak van Buitenlandse Zaken, maar ik zag direct dat die onbruikbaar was, want er stonden allemaal mensen in die allang dood waren. Dan ga je zelf een gastenlijst samenstellen. Ik heb met de Amerikaanse consul-generaal Jake Dyels enveloppen zitten

Toenmalig koningin Beatrix, Barbara en George Bush (rechts) bekijken documenten in de Pieterskerk. Premier Lubbers kijkt toe.

ARCHIEFFOTO'S REINOUT VAN GULICK / COLLECTIE ERFGOED LEIDEN EN OMSTREKEN

schrijven. Heel gezellig.”

Naarmate de datum van het bezoek nadert, loopt de spanning op. Zo wordt het moeilijk om alle vergunningen op tijd te regelen. Burgemeester Goekoop krijgt een ingeving. Het weekend ervoor zijn de Lakenfeesten aan de gang. Als de gemeente nou de vergunningen met één dag verlengt? Van Woerden kan er nog om lachen: „Formeel was het bezoek van de Ameri-

kaanse president onderdeel van de Leidse Lakenfeesten!”

Scherpschutters

Steeds meer Amerikanen bemoeien zich met de organisatie. „Ze wilden scherpshutters op de daken, maar dat wilde Cees absoluut niet. Hij zei: er is maar één land waar ze de president zouden willen vermoorden en dat is Amerika zelf.”

De gemeente laat de steden

overkomen uit de Ridderzaal waar normaal gesproken de gasten op Prinsjesdag plaatsnemen. Op het laatste moment wordt besloten om de tribunes een kwartslag te draaien, omdat dit een mooier tv-beeld zal opleveren. Van Woerden: „Ik heb midden in de nacht voor het bezoek nog ruzie staan maken met de pr-mensen van Bush. Die stonden met een luxmeter in de kerk te schreeuwen dat er meer licht bij moest. Ik zei: we hebben met Rudolf Spoor van de NOS de beste tv-regisseur van Nederland en die vindt het goed. Dit is een kerk, geen tv-studio. Overdag valt het licht binnen en is het hier prachtig. Daar hadden ze niet aan gedacht.”

Ondanks alle stress in de voorbereiding verloopt de dag gladjes. In Nederland hebben we nog nooit zo iets gezien: de gepantserde limousine van de president met zwaar bewapende agenten van de secret service eromheen. Op hun beurt geloven de Amerikanen ook niet wat ze zien: de smalle straatjes en bruggetjes waar de motorcade zich tussen de rijen belangstellenden wurmt. Bush maakt bij de ingang van de Hortus een praatje met studenten en eet een blokje kaas. Frau Antje krijgt van hem als dank een zoen. Boven de Kloksteeg is een groot spandoek gehangen: 'Leiden is Georgeous' staat erop. De beelden gaan de hele wereld over.

Hoog bezoek

Op 24 en 25 juni zal de NAVO-top in Den Haag door tientallen staatshoofden en regeringsleiders worden bijgewoond. Nog nooit waren er zoveel hoogwaardigheidsbekleders tegelijk in ons land. Toch zijn er in het verleden bijzondere buitenlandse bezoeken geweest. De krant zet er in deze serie vijf op een rijtje:

1958 Koningin Elizabeth van Groot-Brittannië

1989 President George Bush van de Verenigde Staten

2001 Keizer Akihito van Japan

2005 President Poetin van Rusland

2014 President Xi van China

